

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer: 201709148

Zaaknummer: Z/25/136379

Portefeuillehouder(s): J. Zwaga-Komen

Voor vragen

Naam: Léon Kremer
Telefoon: 0316 279 111
E-mail: l.kremer@1stroom.nl

Komt wel terug tot besluitvorming in de raad

Onderwerp: Kennisgeving Integraal Huisvestingsplan Basisonderwijs Duiven 2026 - 2041

Aanleiding voor deze kennisgeving

De gemeente heeft op grond van de Wet op het primair onderwijs (WPO) samen met de schoolbesturen Stichting Innerwaard en LiemersNovum de wettelijke zorgplicht om te zorgen voor passende onderwijshuisvesting voor negen basisscholen/ integrale kindcentra binnen haar gemeentegrenzen. De wijze waarop de gemeente dit vormgeeft, is onder andere gebaseerd op de verordening onderwijshuisvesting en het Strategisch Huisvestingsplan Basisonderwijs (SHP) uit 2018.

Vanwege diverse maatschappelijke, demografische en onderwijskundige ontwikkelingen is besloten het SHP uit 2018 te herijken en te werken aan een nieuw Integraal Huisvestingsplan Basisonderwijs. Ook de woningbouwontwikkeling en daarmee verwachte toename van het aantal leerlingen is een aanleiding voor de actualisering. In de actualisering wordt aandacht besteed aan verschillende beleidsthema's zoals inclusiviteit, multifunctionaliteit en duurzaamheid. In het naar de Tweede Kamer ter behandeling gestuurde wetsvoorstel over planmatige aanpak onderwijshuisvesting worden gemeenten ook verplicht eens in de vier jaren een actueel toekomstperspectief via Integrale Huisvestingsplannen op te stellen voor de onderwijshuisvesting.

Voor de ondersteuning in en advisering over de actualisering van het IHP is voor de zomervakantie 2025 na een meervoudig onderhandse aanbesteding Draaijer en partners BV geselecteerd. Na de zomervakantie is door middel van informatieverzameling, bilaterale overleggen met de schoolbesturen en kinderopvangorganisaties en gezamenlijke overleggen gestart met de opstelling van het nieuwe IHP. Ook vindt een schouw plaats naar de technische en functionele kwaliteit van de schoolgebouwen.

Vanwege de gemeentelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting vindt het college van burgemeester en wethouders het belangrijk om de gemeenteraad te betrekken bij de actualisering om ook de gemeentelijke ambities en doelstellingen te betrekken. In deze kennisgeving wordt a. op hoofdlijnen ingegaan op de huidige stand van zaken en b. een aantal thema's benoemd waarop gezamenlijk – gemeente en schoolbesturen – beleid wordt ontwikkeld (en waarop reflectie wordt gevraagd).

Relevant beleidskader

- Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs 2020
- Strategisch Huisvestingsplan Basisonderwijs 2018

Inhoud van mededeling

I. Stand van zaken actualisering IHP

1. Doelstelling en resultaat actualisering IHP

De actualisering van het IHP beoogt om met de schoolbesturen en kinderopvangorganisaties een duurzame en toekomstbestendige voorzieningenstructuur in het basisonderwijs in de gemeente Duiven te realiseren. Het geactualiseerde IHP geeft richting hoe het basisonderwijs zich in de toekomst ontwikkelt dan wel moet ontwikkelen met inachtneming van diverse maatschappelijke, demografische en onderwijskundige ontwikkelingen. Het nieuwe IHP heeft een huisvestings- en investeringsagenda voor de periode 2026 - 2030 en een doorkijk voor de periode 2031 – 2043.

2. Proces en planning

Voor de actualisering van het IHP is de betrokkenheid van het onderwijsveld en kinderopvangpartners van groot belang. Het geactualiseerde IHP moet steunen op draagvlak bij de betrokken schoolbesturen en kinderopvangorganisaties. De actualisering is dan ook een interactief proces van de gemeente, het onderwijsveld en kinderopvangorganisaties bestaande uit informatieverzameling (via o.a. online vragenlijsten), bilaterale overleggen met schoolbesturen en kinderopvangorganisaties en gezamenlijke overleggen en/of werkbijeenkomsten. Op basis van een 'routekaart' zijn de verschillende activiteiten in overleg met de gemeente en het onderwijsveld vastgelegd zodat eind 2025 gestart kan worden met de besluitvorming over het geactualiseerde IHP.

3. Stand van zaken actualisering IHP

Het onderwijslandschap in de gemeente bestaat uit 9 basisscholen (waaronder 8 integrale kindcentra) die bestuurd en beheerd worden door 2 schoolbesturen Innerwaard en LiemersNovum. Van de 9 scholen zijn 3 schoolgebouwen ouder dan 40 jaar. In totaal bezoeken circa 1.700 leerlingen de basisscholen. Het is de verwachting dat dit aantal de komende jaren zal groeien naar circa 1.800 leerlingen in 2045 (o.a. als gevolg van de verwachte woningbouwontwikkeling de komende jaren).

In de vernieuwing van het onderwijsveld is het uitgangspunt van de schoolbesturen en de kinderopvangorganisaties de vorming van Integrale Kindcentra (nader als IKC). Belangrijk vraagstuk hierin is de wijze waarop de selectie van kinderopvangorganisaties in IKC's plaatsvindt en de wijze van financiering van het kinderopvangdeel in de IKC's (eigen financiering dan wel voorfinanciering door de gemeente). Er is sprake van een goede spreiding van het basisonderwijs; in alle kernen is basisonderwijs aanwezig zodat thuisnabij onderwijs mogelijk is. Gezien de woningbouwontwikkelingen die zeer waarschijnlijk aan de noordkant van Duiven gaan plaatsvinden, heeft dit impact op de schoollocaties in die directe omgeving (ouders kiezen doorgaans een school op basis van loopafstand) De grotere scholen zitten in het noordelijk deel van Duiven. De kleinere scholen zijn voornamelijk in het zuidelijk deel geconcentreerd.

De afgelopen jaren is zowel door de gemeente als door schoolbesturen op een aantal scholen geïnvesteerd in de huisvesting. In algemene zin wordt door betrokkenen geconcludeerd dat de huisvesting in redelijke of goede staat verkeert. Desalniettemin vraagt de exploitatie van de schoolgebouwen de nodige financiële inspanningen van schoolbesturen. De groei van een aantal scholen vraagt de komende jaren de nodige aandacht. Om hier een goed beeld van te krijgen, worden de leerlingenprognoses

geactualiseerd (binnenkort te verwachten). Alhoewel de afgelopen jaren veel is geïnvesteerd in het binnenklimaat (ventilatie) op scholen vraagt dit thema op een aantal locaties nog aandacht. Ook verkeersveiligheid in de omgeving van scholen vraagt om aandacht. Een aantal scholen ervaart een tekort aan parkeergelegenheid voor brengen en halen alsmede voor parkeren voor langere duur. Dit geldt ook voor de buitenruimte bij een aantal scholen. Enkele scholen ervaren hieraan een tekort. Op basis van de uit te voeren technische schouw zal in het IHP de technische en functionele kwaliteit van de schoolgebouwen verder in beeld worden gebracht.

4. Stand van zaken actualisering IHP

Op basis van de huidige stand van zaken in de actualisering van het IHP kan (voorlopig) geconcludeerd worden dat er voor de gemeente Duiven sprake is van een tweeledige opgave:

- a. het fasegewijs vernieuwen van de bestaande onderwijshuisvesting. Dit vindt fasegewijs plaats vanwege financiële beperkingen, en;
- b. de capaciteit passend maken qua ruimtebehoefte voor de huidige en toekomstige leerlingenaantallen de onderwijskundige ambities inzake o.a. de (I)KC-vorming, passend en inclusief onderwijs en de exploitatiemogelijkheden van de schoolbesturen (zorgen voor een duurzame exploitatie rekening houdend met de Rijksbekostiging). In het passend maken dient ook rekening te worden gehouden met de woningbouwontwikkeling.

II. Beleidsthema's IHP

5. Onderwijs- en huisvestingsbeleid

Het is van belang dat de vernieuwing van de huisvesting plaatsvindt vanuit een visie op toekomstig onderwijs-, kinderdagopvang- en overig gemeentelijk beleid (o.a. duurzaamheidsbeleid) en de benodigde huisvesting daarvoor. Dit is reden om in de actualisering aandacht te geven aan een aantal thema's waaronder IKC-vorming en passend dan wel inclusief onderwijs, verbreding i.c. multifunctionaliteit, inclusiviteit, renovatie en financiering en duurzaamheid. Met het onderwijsveld wordt over deze thema's verder overlegd om te komen tot een gezamenlijk en gedragen onderwijs- en huisvestingsbeleid.

Dit met elkaar vorm te geven beleid, dient in algemene zin ook antwoord te geven op een door de schoolbesturen gesignaleerde veranderende context, waarin sprake is van toenemende maatschappelijke problematiek. Dit leidt tot een toenemende onrust binnen de scholen waarbij de grens tussen onderwijs en opvoeding vervaagt en het appèl op het onderwijs groter wordt. De druk op het basisonderwijs wordt ook groter doordat het speciaal onderwijs op dit moment geen leerlingen meer aanneemt. Het basisonderwijs behoudt of neemt deze leerlingen wel aan hetgeen leidt tot een toenemende druk en/of belasting van het primaire onderwijsproces.

Hieronder wordt op een aantal thema's op hoofdlijnen ingegaan.

5.1 IKC-vorming, passend en inclusief onderwijs

Voor ieder kind in de gemeente is er een passende plek om op te groeien en zich te ontwikkelen. Belangrijk daarin is dat er blijvend wordt gestreefd naar versterking van de onderwijs- of ontwikkelketen waarin voorzieningen in samenhang worden gebracht. De onderwijshuisvesting moet deze ontwikkeling faciliteren en versterken, waarbij er vanzelfsprekend ruimte is voor maatwerk en derhalve verschillen per kern van de gemeente. Uitgangspunt is dat basisonderwijs zoveel als mogelijk thuisnabij en passend is, iedereen moet kunnen meedoen. Hiertoe dient het onderwijsaanbod toegankelijk en bereikbaar te zijn met voldoende keuzemogelijkheid in onderwijsconcepten en/of levensbeschouwelijke achtergronden.

De ambitie m.b.t. passend en inclusief onderwijs stelt eisen aan de huisvesting, zoals bijvoorbeeld de aanwezigheid van ruimten voor individuele begeleiding, verzorging dan wel overige onderwijsondersteuning. Fysieke toegankelijkheid is hiervoor ook een belangrijke voorwaarde, alsmede een flexibele gebouwindeling. Het samenwerkingsverband De Verbinding (nader als SWV) is bezig om een visie te ontwikkelen hoe het passend en/of inclusief onderwijs vormgegeven moet worden. Het SWV is een netwerk van scholen voor regulier en gespecialiseerd onderwijs die als totaal borgen dat alle leerlingen in onze regio een passende onderwijsplek hebben. Deze visie zal naar verwachting nog niet afgerond zijn voor de herijking van het IHP.

De gemeente Duiven stimuleert de vorming van integrale kindcentra. Er bestaan 8 IKC's in de gemeente Duiven. Deze IKC's dragen ook in belangrijke mate bij aan de ontwikkeling naar inclusieve(re) scholen, die het mogelijk moeten maken dat kinderen met en zonder ondersteuningsbehoeften samen leren op een scholen dicht bij hun huis.

Met de schoolbesturen zal worden gewerkt aan uniformering van het verhuur- en medegebruik van onderwijsruimten door kinderopvang zodat sprake is van sluitende afspraken tussen gemeente, schoolbesturen en samenwerkingspartners over de realisatie, de instandhouding en het gebruik van niet-onderwijs capaciteit. Belangrijke vraagstukken hierin zijn de selectie van de samenwerkingspartners (in relatie tot het Didamarrest) en de financiering van de niet-onderwijsruimten.

5.2 Multifunctionaliteit

Basisscholen en/of IKC's kunnen meer zijn dan een plek voor onderwijs en opvang. Het zijn ook plaatsen waar mensen elkaar dagelijks (kunnen) ontmoeten. Deze ontmoetingsfunctie kan versterkt worden door bij vernieuwing onderzoek te doen naar het vergroten van de flexibiliteit en multifunctionaliteit voor meervoudig gebruik. Scholen kunnen dan een grotere maatschappelijke rol vervullen in de kernen van de gemeente dan alleen onderdak bieden voor onderwijs en opvang (vergroten participatie). Vanzelfsprekend vindt dit plaats in overleg met de schoolbesturen, die juridisch eigenaar zijn van de gebouwen. Multifunctionaliteit draagt vanzelfsprekend ook bij aan het versterken van inclusiviteit waarvoor een flexibele en multifunctionele school, een IKC, een belangrijke bijdrage kan leveren, maar vraagt mogelijk ook om aanpassing van bestaande gebouwen.

5.3 Omvang scholen en aanname-/toelatingsbeleid

Het ministerie van Onderwijs Cultuur & Wetenschap heeft voor elke gemeente een minimale omvang voor basisscholen ingesteld. Voor de gemeente Duiven is de instandhoudingsnorm voor de kernen Duiven en Groessen 118 leerlingen en voor de kern Loo 61. Behoudens Openbare Basisschool De Toermalijn hebben alle scholen een leerlingenaantal dat boven de instandhoudingsnorm ligt. Door echter uit te gaan van de gemiddelde schoolgrootte van de onder LiemersNovum vallende scholen, wordt de Toermalijn in stand gehouden. De schoolbesturen streven naar het in stand houden van de huidige voorzieningen; van sluiting en/of fusies tussen scholen is vooralsnog geen sprake. Van een schoolbestuurlijk aanname-/toelatingsbeleid, waardoor wellicht meer gestuurd kan worden op de verdeling van leerlingen over de verschillende locaties, is geen sprake. Behoud van het huidige (pluriforme) aanbod en de vrije schoolkeuze zijn belangrijke schoolbestuurlijke uitgangspunten.

5.4 Leegstandsbeleid

In relatie tot 4.3 vindt met de schoolbesturen ook overleg plaats over groei en krimp van de basisscholen en de wijze waarop in eventuele groei kan worden voorzien. Voorkomen moet worden dat er te veel capaciteit in stand wordt gehouden, omdat dit leidt tot onnodige kosten voor zowel de schoolbesturen als de gemeente. Bij capaciteitsvraagstukken worden in eerste instantie de mogelijkheden van medegebruik onderzocht alvorens sprake is van uitbreiding.

Uitgangspunt is dat de capaciteit van de bestaande schoolgebouwen zo efficiënt en duurzaam mogelijk ingezet moet worden. Gezien de woningbouwontwikkelingen in het noorden van Duiven, zal de impact op de scholen in het noorden groter zijn dan in het zuiden. Juist in het zuiden, zitten ook de scholen met een geringere omvang.

5.5 Sport, bewegen en gezondheid

Schoolbesturen streven ernaar om met bewegen en spelen een goede gezondheid te stimuleren. Het vergroenen van de schoolomgeving kan daaraan bijdragen. Bij een aantal scholen is er echter sprake van beperkte ruimte tot spelen en bewegen. Vergroenen en ruimte om te spelen staat soms op gespannen voet met normen die de gemeente stelt voor de omvang van speelterreinen.

5.6 Verkeer(veiligheid)

We zien een zeer diverse verscheidenheid aan ruimte in het buitenterrein en de aanrijroutes -al dan niet met kiss and ride- en parkeren. Voor een aantal locaties is de buitenruimte een aandachtspunt. Gezien de verwachte groei bij een aantal scholen, zal dit probleem wellicht groter worden.

5.7 Renovatie

De huidige wetgeving onderwijshuisvesting en de gemeentelijke verordening voorzien alleen in (vervangende) nieuwbouw en uitbreiding als gemeentelijke verantwoordelijkheid. Het is de bedoeling dat ook levensduurverlenging c.q. renovatie een voorziening wordt in de regelgeving, omdat het in bepaalde situaties een goed en volwaardig alternatief is voor vervangende nieuwbouw. Per project zal worden bekeken in hoeverre renovatie verantwoord is in relatie tot de benodigde investeringen en de te verwachten opbrengsten.

Bij afwegingen m.b.t. renovatie worden ook de gevolgen voor de exploitatiekosten van het gebouw voor het betreffende schoolbestuur betrokken. Er is een gezamenlijk belang van gemeente en schoolbestuur, om niet alleen goede schoolgebouwen, maar ook duurzaam te exploiteren scholen tot stand te brengen.

5.8 Kwaliteit, duurzaamheid en financiering

Vanuit de zorgplicht dragen de gemeenten zorg voor de bekostiging van een gebouw dat voldoet aan het Bouwbesluit Bouwwerken en Leefomgeving 2012, Bijna Energie Neutrale Gebouwen (BENG) en toegankelijkheid. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het verduurzamen van bestaand vastgoed op natuurlijke momenten (onderhoud).

Bij vernieuwing van integrale kindcentra wordt gekeken naar duurzaamheidsmaatregelen die aansluiten bij de gemeentelijke (en ook landelijke) ambities hierin, waaronder de reductie van de CO₂-uitstoot in 2030 en 2050 (Klimaatwet en afspraken Routekaart PO en VO). Tevens zal in de vernieuwing rekening moeten worden gehouden met de afspraken uit het ook door de gemeente Duiven ondertekende convenant Schoon en Emissieloos Bouwen. De consequenties hiervan worden onderzocht, evenals overige duurzaamheidsaspecten zoals hittestress en klimaatadaptatie.

Voor nieuwbouw en renovatie wordt uitgegaan van bijna energieneutraal. De gemeente wil in overleg met de schoolbesturen over het realiseren van eventueel aanwezige extra ambities, zoals energieneutraal en/of een beter binnenklimaat. Voor de kwaliteit van het programma Frisse Scholen wordt gestreefd naar een score van Frisse Scholen klasse B voor de onderdelen licht, lucht en geluid (met als uitgangspunt dat per project de ambities kunnen differentiëren).

Duiven, 21 oktober 2025.

Burgemeester en wethouders van gemeente Duiven
A.F. (Anton) van der Gaag mr. H.B. (Huub) Hieltjes

Bijlagen:

Geen bijlage

